

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Ισότητας των Φύλων

Σύνοψη Διαμεσολάβησης

Άρνηση καταβολής επιδόματος μητρότητας από το ΙΚΑ στις περιπτώσεις πρόωρου τοκετού και θανάτου του νεογνού

Υιοθέτηση προτάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Σταματίνα Γιαννακούρου

Ειδική Επιστήμονας: Κυριακή Λαμπροπούλου

Απρίλιος 2011

Ασφαλισμένες του ΙΚΑ διαμαρτυρήθηκαν στον Συνήγορο του Πολίτη διότι απορρίφθηκε αίτημά τους για χορήγηση επιδομάτων μητρότητας είτε λόγω πρόωρου τοκετού είτε λόγω θανάτου του νεογνού.

Η νομοθεσία (α.ν 1486/51, ν. 2874/2000 και Κανονισμός Ασθενείας του ΙΚΑ) **προβλέπει** ότι οι άμεσα ασφαλισμένες του ΙΚΑ δικαιούνται να λάβουν από το Ίδρυμα επιδόματα μητρότητας, δηλαδή κνοφορίας και λοχείας, με την προϋπόθεση ότι έχουν πραγματοποιήσει 200 ημέρες τουλάχιστον εργασίας μέσα στα δύο τελευταία έτη πριν από την πιθανή ημερομηνία του τοκετού. Απαιτείται, επίσης, η ασφαλισμένη να απέχει από την εργασία της, χωρίς να ερευνάται ο χρόνος και η αιτία της διακοπής αυτής, για τις οριζόμενες από το νόμο περίοδο (56 ημέρες πριν και 63 ημέρες μετά τον τοκετό), κατά την οποία καταβάλλονται τα επιδόματα μητρότητας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι μέχρι και το έτος 2005 το ΙΚΑ, υιοθετώντας μία εσφαλμένη ερμηνεία των σχετικών κοινωνικοασφαλιστικών διατάξεων, δεν χορηγούσε το επίδομα λοχείας στις περιπτώσεις πρόωρου τοκετού και θανάτου του νεογνού. Το 2006, το ΙΚΑ εξέδωσε εγκύκλιο (υπ' αριθ. 16/2006), με την οποία συμμορφώθηκε με το περιεχόμενο σχετικής γνωμοδότησης της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (της υπ' αριθμ. 194/2005), που έκρινε ομόφωνα ότι η εργαζόμενη δικαιούται άδεια λοχείας και συνακόλουθα επίδομα λοχείας στην περίπτωση που το έμβρυο γεννηθεί νεκρό ή πεθάνει κατά τη διάρκεια της εν λόγω άδειας. Ωστόσο, η εγκύκλιος αυτή έθεσε μία πρόσθετη προϋπόθεση για τη λήψη του επιδόματος λοχείας, την ύπαρξη τοκετού *μετά την 28η εβδομάδα της κύησης*, η οποία δεν είχε τεθεί με τη γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, στην οποία η εγκύκλιος παραπέμπει.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με [έγγραφο του](#) προς τον Διοικητή του ΙΚΑ αφενός και προς τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΓΓΚΑ) αφετέρου, **υποστήριξε** ότι ακόμη και αν θεωρηθεί ότι η 28η εβδομάδα της κύησης είναι κρίσιμη από ιατρικής πλευράς για τη βιωσιμότητα του εμβρύου, η αξίωση για την καταβολή του επιδόματος μητρότητας συνδέεται με το πραγματικό γεγονός του τοκετού και δεν εξαρτάται από άλλα στοιχεία (πρόωρος τοκετός, γέννηση ζωντανού, νεκρού ή βιώσιμου εμβρύου). Δηλαδή, η αξίωση δεν συνδέεται με την κατάσταση του βρέφους αλλά με το πρόσωπο της ασφαλισμένης και αποσβένεται μόνο με το θάνατο της μητέρας. Σε συνδυασμό και με άλλα νομικά επιχειρήματα, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από το ΙΚΑ αφενός να τροποποιήσει την εγκύκλιο του 2006, κατά το μέρος που θέτει μια αυθαίρετη και μη ορθή ερμηνεία της νομοθεσίας, και αφετέρου να επανεξετάσει το αίτημα των αναφερομένων για τη χορήγηση σε αυτές των επιδομάτων μητρότητας.

Στη συνέχεια, ο Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, στον οποίο απηύθυνε ερώτημα η ΓΓΚΑ, με [ατομική γνωμοδότησή](#) του, η οποία έγινε [αποδεκτή](#) από τον αναπληρωτή υπουργό Εργασίας, **συντάχθηκε με τις απόψεις του Συνηγόρου του Πολίτη**. Στη συνέχεια, το ΙΚΑ εξέδωσε [εγκύκλιο](#), με την οποία διευκρινίζει ότι η καταβολή των επιδομάτων κνοφορίας-λοχείας πρέπει να στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στην ύπαρξη του πραγματικού γεγονότος του τοκετού και να μην εξαρτάται από τη χρονική διάρκεια της εγκυμοσύνης, ούτε και από τη γέννηση ζωντανού ή μη εμβρύου ή την επιβίωση του νεογνού μετά τη γέννησή του.